

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA (İstismar)

- İlişkilerde kötüye kullanımın ayrı bir başlık olarak ele alınmasının nedeni çatışma ve kötüye kullanımın ayrı şeyler olmasındandır.
- **Kötüye kullanım** ilişkilerde çatışma ile sık sık karıştırılır.
- Fakat kötüye kullanma oldukça farklıdır.
- İlişkilerde kötüye kullanma / şiddet ya da saldırganlık sözel ya da davranışsal olabilir.
- Bazen kontrol biçiminde bazen de güç kullanımı biçiminde olan kötüye kullanım genelde davranışsal yönü ile ilgi çeker.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

- Şiddetin tanımını karmaşık ve yoruma açıktır.
- **Bazılarına göre itme ya da dürtme şiddet sayılırken bazılarına göre şiddet manası taşımamaktadır.**
- Ancak partnerin **bir yerinin kırılması hemen hemen herkes tarafından şiddet** olarak değerlendirilir.
- Tanıma bağlı olarak fiziksel ya da cinsel saldırganlık yakın ilişkilerin neredeyse yarısına yakın bölümünde görülür.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

- Gerçekten her yıl milyonlarca kadın ya da erkek yakın ilişkide partneri tarafından ciddi bir biçimde saldırıya uğramaktadır.
- Kötüye kullanma flört, çıkma, birlikte yaşama ya da evlilik ilişkilerinde görülebilir.
- Johnson ve Ferraro (2000) kötüye kullanmanın tek ve bölünmez bir yapı olmadığına işaret etmektedir.
- İlişkisel partnerler arasında kötüye kullanmanın dört farklı örüntüsünden söz edilebilir.
 - 1. her iki partnerin de katıldığı **genellikle fazla büyümeyen** yaygın partner arası şiddet
 - 2. **aşırı kontrolü içeren yakın ilişki terörizmi** (ataerkil şiddet)
 - 3. **bir partnerin diğer partnerin egemenliğine şiddetle direnmesi durumu**
 - Görece az karşılaşılan ve **her iki partnerin de kontrolcü olduğu ve şiddete başvurabildiği karşılıklı şiddete dayalı kontrol.**

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

- Şiddetin farklı türlerine ek olarak farklı türlerden uygulayıcı ve şiddet için farklı ilişkisel bağlamlar da vardır.
- Örneğin Holtzworth-Monroe (2000) şiddet uygulayanları şu şekilde tanımlamıştır:
 - * En az şiddete başvuran ve psikopatoloji göstermeyen yalnızca ailede şiddet uygulayıcılar
 - * daha fazla şiddete başvuran duygusal açıdan kararsız ve partnerine bağımlı olan sınırdaki şiddet uygulayıcıları
 - * Aile içinde de dışında da en fazla şiddete başvuran genellikle saldırgan/düşmanca şiddet uygulayıcıları
 - * Yalnızca ailede şiddete başvuranlarla düşmanca şiddet uygulayıcıları arasında yer alan üst düzey düşmanca şiddet uygulayıcıları

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

- Şiddetle ilgili bireysel etmenler incelendiğinde şu şekilde bir sıralama olduğu görülmektedir:
- Sosyodemografik etmenler
- Toplumsal gerginlikler
- Bireysel güç gereksinimleri
- Alkol, madde kullanımı
- Şiddetin kuşaklar arası aktarımı

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Unutmayınız ki bu etmenlerin tümü şiddet ile ilgilidir ancak her zaman şiddeti yordamayabilir.

!!! **Şiddetin kuşaktan kuşağa aktarılması** ile ilgili çalışmalar da oldukça *çelişkilidir*. Johnson ve Ferraro (2000) araştırmalarının gerçekte ana baba şiddetinin, şiddeti çok az yordayıcı değerinin olduğunu ifade etmektedir.

!!! Simoni Lin ve Gordon (1998) tarafında yapılan araştırmalar bedensel ceza uygulamalarına sık sık maruz kalmanın çıkmalarda şiddet riskini artırmasın karşın, ana babalar arasındaki saldırganlıkta durumun böyle olmadığını göstermiştir ana baba arasındaki saldırganlığın çıkmalardaki şiddeti vurgulanmıştır.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Llouyd ve Emery (2000) özellikle kadınlara karşı saldırgan olmak üzere, şiddetin yedi önerme ya da işleyen gözleme dayalı çok düzeyli bir çözümlemesini önermektedir.

İlk önerme: Kadınların büyük çoğunluğu kendi yakın ilişkilerinde saldırganlıkla hiç karşılaşmayacaklarına inanır.

Bu durum kadınların saldırganlıkla karşılaştıkları zaman, bir şaşkınlık yaşadıklarını ve bu yaşadıklarını kötüye kullanma olarak adlandırmakta zorlandıklarını açıklamaktadır.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Llouyd ve Emery (2000) özellikle kadınlara karşı saldırgan olmak üzere, şiddetin yedi önerme ya da işleyen gözleme dayalı çok düzeyli bir çözümlemesini önermektedir.

İkinci önerme: İlişkilerde fiziksel saldırganlık olması durumunda bile bazen ilişki ortakları ilişkiden doyum aldıklarını ifade edebilirler.

Bu durum zaman zaman kültürel öğrenmelerden ya da bu durumun bir defaya mahsus olduğunu düşünmekten kaynaklanıyor olabilir.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Llouyd ve Emery (2000) özellikle kadınlara karşı saldırgan olmak üzere, şiddetin **yedi önerme** ya da işleyen gözleme dayalı çok düzeyli bir çözümlemesini önermektedir.

Üçüncü önerme: Yakın ilişkiler ve saldırganlıkla ilgili söylemler yakın ilişkilerdeki saldırganlığı çevreleyen daha geniş bir bağlamın kritik bileşenleridir.

Yakın ilişkilerdeki yaygın söylemlerden olan erkek-kadın eşitliğinin mümkün olmaması, bağışlamanın ve unutmanın ilişkide olması gerekliliği, partnerlerin birbirlerinin tüm isteklerine uymaları gerektiği gibi söylemler ilişkide oluşabilecek istismar için katkıda bulunur.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Llouyd ve Emery (2000) özellikle kadınlara karşı saldırgan olmak üzere, şiddetin yedi önerme ya da işleyen gözleme dayalı çok düzeyli bir çözümlemesini önermektedir.

Dördüncü önerme: Saldırganlığı ilişkilerimizdeki yeri, saldırganlık dinamiklerine ilişkin anlayışımız üzerinde etkilidir.

Saldırganlığı anlamamanın temelinde iletişim örüntülerinin çözülmesi yatar. Bu örüntülerin saldırgan olan ve olmayan ilişkilerde farklılık gösterdiği ortaya konmuştur.

Saldırgan ilişkiler daha **olumsuz yüklemeler, daha zayıf iletişim becerileri ve daha büyük bir patlamaya hazır bulunuşluk** içerir.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Llouyd ve Emery (2000) özellikle kadınlara karşı saldırgan olmak üzere, şiddetin yedi önerme ya da işleyen gözleme dayalı çok düzeyli bir çözümlemesini önermektedir.

Beşinci önerme: Yakın ilişkilerdeki saldırganlıklarda kontrol anahtar bir etmendir.

Burada anlatılmak istenen kontrol şunları içerir: bir tartışmada baskınlık, hem kadına hem de ilişkiye egemen olma, kadını ilişkide tutmaya zorlama, sahiplenicilik ve kadına ilişkin bir sahiplenme duygusu.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Llouyd ve Emery (2000) özellikle kadınlara karşı saldırgan olmak üzere, şiddetin yedi önerme ya da işleyen gözleme dayalı çok düzeyli bir çözümlemesini önermektedir.

Altıncı önerme: İhanet ve kendini suçlama, saldırganlığa hedef olmanın yaygın etkileridir.

Bir kadının partneri ve ilişkisi hakkındaki inançları onun genel olarak ilişkilerle ilgili görüşü ve genel dünya görüşü içine oturmuş ve yerleşmiştir.

Bu nedenle istismarın neden olduğu travma, kadının benlik ve dünyaya ilişkin duygularını da temelinden sarsar.

Toplumun kadına yüklediği yük ile kadınların kendini suçlaması istismarı haklı buldukları yanlış bir tarafa evrilebilir.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Nedenleri ve İlişkili Değişkenler

!!! Llouyd ve Emery (2000) özellikle kadınlara karşı saldırgan olmak üzere, şiddetin yedi önerme ya da işleyen gözleme dayalı çok düzeyli bir çözümlemesini önermektedir.

Yedinci önerme: Herhangi bir istismar ya da kötüye kullanma durumunda kadınlar değişik yollarla susturulur.

Bu durum değişik şekillerde olabilir. Bazen kadınlar yaşadıklarını ifade edecekleri sözcükler bulamazlar. Bazen aile arkadaş ya da benzeri yakınlıktaki kişiler onları susmaya ikna eder.

Ya da toplumsal yargılar ya da utanç durumu kadınların istismarı açık etmesinin önünde engel olur.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Sonuçları

Fiziksel ve duygusal istismardan zarar gören erkekler olumsuz olarak etkilenseler de, araştırmaların çoğu kadın kurbanları ele alır ve aslında kadınlar genellikle daha ciddi sonuçlara katlanırlar (Johnson ve Ferraro, 2000).

Fiziksel sonuçlar, çok çeşitlidir ve kemik kırılmaları, beyin sarsıntısı, görme/duyma bozuklukları ve benzerlerini içerir.

Dolaylı etkiler, kurbanın içki ve sigara içmek gibi sağlık sorunlarını artırıcı davranışlarını içerir.

Özsaygının ve esenlik duygusunun azalması, erkeklere güvensizliğin artması, daha fazla sosyal yalnızlık, stres, depresyon ve geri çekilme, travma sonrası stres bozukluğuyla ilişkili belirtiler de sayılabilir.

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Sonuçları

Anlatılan sonuçlar ışığında, şu kaçınılmaz soru ortaya çıkar:

“İstismara uğrayan taraf neden devam eder?”

Johnson ve Ferraro’nun (2000) işaret ettiği gibi devam etmezler!

Çoğunluğu olmasa da bu durumdaki pek çok kadın istismara dayalı ilişkiyi terk eder.

Terk etme kararı basit değildir ve pek çok şeyin göz önüne alınmasını gerektirir

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Sonuçları

Choice ve Lamke'e göre (1999) kalma/terk etme kararında, kurbanlar kendilerine başlıca iki soruyu sorarlar:

İlişkinin getirilerinin ve götürülerinin değerlendirilmesini içeren “Terk etsem daha iyi olur mu?” sorusu ve

İlişkiyi terk etmek için kadının kaynakları ve engelleri değerlendirmesini içeren “Yapabilir miyim?” sorusu

9. HAFTA

İLİŞKİLERDE KÖTÜYE KULLANMA

Kötüye Kullanmanın Sonuçları

Şiddete maruz kalan 126 kişi üzerine yapılan araştırmanın sonuçları “Terk etsem daha iyi olur mu?” sorusunun anahtar soru olduğunu göstermiştir.

İlişkiden kazanılanlar azaldıkça veya ilişkide şiddet arttıkça, bir kadının istismara dayalı bir ilişkiyi terk etme olasılığı artabilir (DeMaris, 2001; Kirkwood, 1993).

İlişkide istismarın tek çözümü, ilişkinin bitirilmesi değildir.

İstismara dayalı bir ilişki yaşayan partnerler, terapi, öfke yönetimi eğitimi alabilirler.